

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Stichting Catent, [REDACTED]
Aangevraagde activiteiten :	het slopen en nieuwbouwen van een schoolgebouw
Datum ontvangst aanvraag :	18.01.2023
Locatie :	Assendorperdijk 51 te Zwolle
Datum beschikking :	21.04.2023
Kenmerk :	D2023-03-011769
Zaaknummer :	2023-001721

Datum verzending

21.04.2023

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	4
A.4	Niet mee eens?	5
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	6
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	6
B.2	Algemeen	6
B.3	Soortspecifiek	7
B.4	Overige zaken	9
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	10
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	10
C.1.1	Bevoegdheid	10
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	10
C.1.2	Procedure	10
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	10
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	10
C.1.2.3	Relevante overige besluiten	10
C.1.3	Toetsingskader soorten	10
C.1.3.1	Wettelijke regels	11
C.1.3.2	Provinciaal beleid	11
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	13
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	13
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	13
C.2.2	Doel van het project	13
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	13
C.2.4	Periode	13
C.2.5	Onderliggende documenten	13
C.2.6	Aanvullende gegevens	14
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	14
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	14
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	14
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	15
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	15
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	16
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	16
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten	16
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	17
D.	SLOTCONCLUSIE	18

E.	BIJLAGEN	19
-----------	-----------------------	-----------

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

van het adviesbureau Otte Groenadvies B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 18 januari 2023 ontvangen en geregistreerd onder kenmerk 2023-001721. Op 7 maart 2023 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege het slopen en nieuwbouwen van een schoolgebouw. In dit document geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen³ en om het verbod om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren⁴ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op het slopen en nieuwbouwen voor de locatie Assendorperdijk 51 Zwolle en treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 september 2026.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- Otte Groenadvies B.V., 18 januari 2023, *Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en huismus*;
- Otte Groenadvies B.V., 7 maart 2023, *Notitie aanvullende gegevens*

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

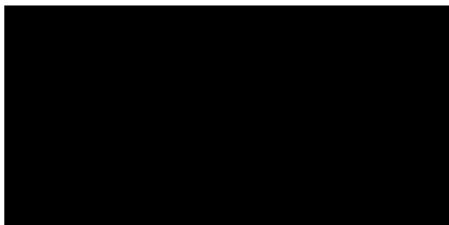
Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle;
- Otte Groenadvies B.V. .

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid Wnb en art. 3.8, eerste lid Wnb
² Op basis van art. 3.3, eerste lid Wnb en art. 3.8, eerste lid Wnb
³ Art. 3.1, tweede lid Wnb
⁴ Art. 3.5, tweede lid Wnb
⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Bezwaar_klacht_informatie_schade/Bezwaar_tegen_beslissing_provincie_Overijssel.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2023-03-011769). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁶, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁶ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

Huismus

5. De uitvoering van het ontoegankelijk maken van nestlocaties vindt buiten de meest kwetsbare perioden van de huismus plaats. De meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode. Deze loopt globaal van 1 maart tot en met 30 september (rood in onderstaand overzicht). Tijdens vorst in de periode december tot en met februari is het ongeschikt maken van nestplaatsen niet toegestaan. Vorstdagen en nachten vormen ook een kwetsbare periode en dat is in oranje weergegeven in het onderstaande overzicht. Bij een vorstdag blijft ook overdag de temperatuur lager dan 0 graden Celsius. Het ontoegankelijk maken moet daarvóór of daarna worden uitgevoerd.

Huismus	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Figuur 1: Kwetsbare (rood) en mogelijk kwetsbare (oranje) periodes van de huismus en periodes waarin ongeschikt maken mogelijk is (groen).

6. Afhankelijk van de weersomstandigheden beginnen de kwetsbare perioden eerder of eindigen later dan weergegeven in de tabel in voorschrift 5. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van het ontoegankelijk maken van de nestplaatsen, in de periode vanaf 1 september tot 15 maart beoordeeld een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen in de uitvoering van de weergegeven standaard in voorschrift 5 onderbouwd de ecologisch deskundige in het logboek.
7. Voorafgaand aan het ongeschikt maken van de nesten controleert een ecologisch deskundige of de huismussen de nesten hebben verlaten. Als nesten nog in gebruik zijn, worden de werkzaamheden uitgesteld tot alle huismussen de nesten hebben verlaten. Dat geldt ook als andere vogelsoorten broeden in een oud nest van de huismus.
8. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de huismussen vindt plaats door het afsluiten van de dakgoten en invliegopeningen middels roosters en het verwijderen van de eerste drie rijen dakpannen rondom het gehele gebouw.
9. Minimaal drie maanden voor de het ontoegankelijk maken van de nestplaatsen zijn er minimaal tien tijdelijke nestkasten van het type HMT3 (Unitura) of vergelijkbaar geplaatst. De locaties zijn weergegeven in Figuur 4 (hoofdstuk E – Bijlagen). Als tijdelijke nestplaatsen zijn op 10 februari 2022 in totaal drie huismussentillen geplaatst, die elk vier verblijfplaatsen bevatten. Dit resulteert in totaal twaalf tijdelijke vervangende nestplaatsen. De huismussentillen voldoen aan de eisen weergegeven onder Bijlage voorwaarden bij vervangende nestplaatsen huismus (hoofdstuk E – Bijlagen).
10. De tijdelijke nestkasten blijven tenminste drie maanden hangen nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismuskasten mag binnen de looptijd van de ontheffing, zolang dit gebeurt buiten de kwetsbare periode van de huismus (zie voorschrift 5). Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de huismus moet een ecologisch deskundige vaststellen of de betreffende kasten op dat moment niet gebruikt worden. Als is vastgesteld dat er geen huismussen of andere vogelsoorten aanwezig zijn verwijderd u de nestkasten direct of maakt u de kast ontoegankelijk.
11. Er worden in totaal tien permanente verblijfplaatsen van het type NK MU 06 (Vivara) of vergelijkbaar in de muren en gevels ingebouwd. De permanente vervangende verblijfplaatsen voldoen aan de eisen zoals weergegeven in de Bijlage voorwaarden bij vervangende nestplaatsen huismus (hoofdstuk E – Bijlagen).

Gewone dwergvleermuis

12. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis houdt u rekening met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare voortplantingsperiode loopt van 15 mei tot en met 31 augustus en de kwetsbare overwinteringsperiode loopt van 1 november tot 1 april (rood weergegeven in onderstaande figuur). Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden korter dan wel langer duren dan hieronder aangegeven staat. Afwijkingen aan de weergegeven standaard onderbouwt de ecologisch deskundige in het logboek.

Gewone dwergvleermuis	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Figuur 2: de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiodes van de gewone dwergvleermuis (rood) en de periode waarin ongeschikt maken mogelijk is (groen).

13. Minimaal zes maanden in de actieve periode van de vleermuizen voorafgaand aan het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen worden minstens acht tijdelijke vleermuiskasten van het type VMT1 (Unitura) of vergelijkbaar opgehangen op de locaties aangegeven in Figuur 4 (hoofdstuk E – Bijlagen). De kasten voldoen aan de eisen gesteld in voorschrift 18. Op 10 februari 2022 zijn in totaal acht tijdelijke vleermuiskasten opgehangen.
14. De tijdelijke vleermuiskasten mogen gedurende de looptijd van de ontheffing en buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden nadat de permanente verblijfplaatsen zijn opgeleverd en deze minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet door vleermuizen gebruikt worden. Wanneer vastgesteld wordt dat de tijdelijke kasten wel door vleermuizen gebruikt worden dienen deze ongeschikt gemaakt te worden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van exclusion flaps aan de kasten. De kasten kunnen vervolgens na een controle door de ecologisch deskundige verwijderd worden.
15. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het pand ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door invliegopeningen dicht te maken met exclusion flaps en weringsborstels, rond schuim of contribuant zonder plakranden.
16. Minimaal 5 dagen (onder geschikte vliegomstandigheden) na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen voert u een controle uit met behulp van een batdetector. De controle wordt bij nacht en met geschikte vliegomstandigheden ($>10^{\circ}\text{C}$, wind max. 4 Bft en maximaal motregen) uitgevoerd door de ecologisch deskundige. Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen dan zijn extra maatregelen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken noodzakelijk. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van vleermuizen meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.
17. Er worden minimaal acht permanente verblijfplaatsen in het nieuw te bouwen schoolgebouw gecreëerd door acht inbouwkasten van het type IB VL 08, gecombineerd met het type IB VL 07 (beide Vivara) in te bouwen. De permanente verblijfplaatsen voldoen aan de eisen gesteld aan vervangende verblijfplaatsen uit voorschrift 18.
18. Alle tijdelijke en nieuwe verblijfplaatsen hebben de ingang op minimaal 3 meter hoogte, hebben een vrije aanvliegroute, zijn vrij van verstoring en direct kunstlicht en zijn vrij van predatie.

B.4 Overige zaken

19. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.
20. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁷. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen hebben voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren. Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.2.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover ons bekend gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Zwolle
Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000-gebieden	Provincie Overijssel contactadres: Postbus 10078, 8000 GB Zwolle e-mail: postbus@overijssel.nl

Uw project vindt binnen de invloedsfeer van een Natura 2000-gebied plaats. Het is niet uit te sluiten dat dit project effecten heeft op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied en u hiervoor een vergunning nodig heeft (art. 2.7 Wnb). Op basis van de voorliggende aanvraag om ontheffing kunnen wij hierover geen besluit nemen. Als u zekerheid wilt over het wel of niet vergunningplichtig zijn, kunt u hiervoor een separate aanvraag bij ons indienen. Voor vragen over deze vergunning Wnb kunt u contact met ons opnemen (Overijssel Loket 038 499 88 99).

C.1.3 Toetsingskader soorten

⁷ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁸ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁹ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁰ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹¹ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten,

⁸ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹¹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹² niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹² Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het project omhelst het slopen van een bestaand schoolgebouw aan de Assendorperdijk 52 te Zwolle (Figuur 3) en het bouwen van een nieuw schoolgebouw op dezelfde locatie. De uit te voeren werkzaamheden omvatten het verwijderen van aanwezige bestrating en groen op het huidige schoolplein, het slopen van het bestaande gebouw, het bouwrijp maken van het perceel, het bouwen van het nieuwe schoolgebouw en het herinrichten van het omliggende terrein. De werkzaamheden starten in juli 2023 en het project wordt opgeleverd in augustus 2024.

Figuur 3: Locatie van het projectgebied (rood omkaderd) aan de Assendorperdijk 52 te Zwolle.

C.2.2 Doel van het project

Het doel van het project is het realiseren van een nieuw schoolgebouw.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod om nesten en rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹³ en voor de gewone dwergvleermuis van de verboden om deze opzettelijk te verstoren¹⁴ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁵.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2023 tot en met 1 september 2026.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Otte Groenadvies B.V., 18 januari 2023, *Activiteitenplan*
- Otte Groenadvies B.V., 4 oktober 2021, *Nader onderzoek*
- Otte Groenadvies B.V., 7 april 2021, *Quickscan flora en fauna*
- Otte Groenadvies B.V., 7 maart 2023, *Notitie aanvullende gegevens*
- Unitura, 10 februari 2022, *Rapportage tijdelijke voorzieningen*

¹³ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁴ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

- Bestvision Asbestconsultants bv, 10 oktober 2012, *Asbestinventarisatie*
- RVO, mei 2021, *PvE Frisse Scholen*
- De Bruin Architecten BV, 22 maart 2019, *Voorstel renovatie Het Atelier*
- Maak space, 20 december 2022, *Werkboek schetsontwerp*
- Foto impressie vocht
- Schriftelijke toestemming plaatsen tijdelijke voorzieningen
- Ondertekende machtiging.

Verder zijn de volgende onderzoeken bij de beoordeling betrokken:

- BIJ12, 2023, *Kennisdocument huismus*;
- BIJ12, 2017, *Kennisdocument gewone dwergvleermuis*;
- Vleermuisprotocol 2021.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 18 januari 2023 ontvangen. Op 22 februari 2023 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 7 maart 2023 ontvangen.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport *Activiteitenplan gewone dwergvleermuis & huismus*¹⁶ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- een inventariserend onderzoek naar beschermde soorten in het projectgebied, uitgevoerd op 29 maart 2021;
- aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen in het projectgebied.

In het kader van het aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van huismussen zijn in op 10 april 2021 en op 24 april 2021 twee ochtendbezoeken aan het projectgebied uitgevoerd. Tijdens deze bezoeken zijn vijf nestplaatsen van de huismus in het projectgebied aangetroffen.

Het aanvullend onderzoek naar aanwezigheid van gierzwaluwen is uitgevoerd door op 16 mei 2021, 7 juni 2021 en 20 juni 2021 drie bezoeken aan het projectgebied te brengen. Tijdens deze bezoeken zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen in het projectgebied aangetroffen.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd door in de periode mei 2021 tot en met september 2021 in totaal zeven bezoeken aan het projectgebied te brengen. De bezoeken zijn uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021. Tijdens de bezoeken zijn een zomer- en een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het projectgebied aangetroffen.

Tijdens het avondonderzoek is eenmalig een steenmarter waargenomen in de omgeving van het projectgebied. Het projectgebied wordt niet als geschikt beoordeeld voor verblijfplaatsen van de steenmarter. Daarnaast is tijdens een ochtendbezoek aan het projectgebied eenmalig een egel waargenomen. Ook voor deze soort wordt het projectgebied niet als geschikt voor verblijfplaatsen beoordeeld, door het gebrek aan geschikte vegetatie en de regelmatige verstoring door spelende kinderen op het schoolplein.

¹⁶ Hoofdstuk 3 pagina 9 tot en met 14

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek afdoende is geweest om aanwezigheid en functie van verblijfplaatsen vast te stellen van de onderzochte soorten. Wij zijn van oordeel dat de aangetroffen soorten overeenkomen met de beschermde soorten die in stedelijk gebied in Zwolle te verwachten zijn.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan een zomer- en een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en vijf verblijfplaatsen van de huismus verloren.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag¹⁷, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Het uitvoeren van het ongeschikt maken van verblijfplaatsen buiten de kwetsbare periodes van de huismus en de gewone dwergvleermuis (voorschriften 5 en 12);
- Het plaatsen van minimaal tien tijdelijke verblijfplaatsen in de vorm van drie huismussentillen met vier verblijfplaatsen per huismussentil, wat resulteert in een totaal van twaalf vervangende verblijfplaatsen. De verblijfplaatsen worden minimaal drie maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de huismus geplaatst. De verblijfplaatsen voldoen aan de eisen gesteld in de Bijlage voorwaarden bij vervangende nestplaatsen huismus (hoofdstuk E – Bijlagen; voorschrift 9);
- Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van huismussen door het afsluiten van dakgoten en invliegopeningen middels roosters en het verwijderen van de eerste drie rijen dakpannen rondom het gehele gebouw (voorschrift 8);
- Het plaatsen van minimaal tien permanente verblijfplaatsen voor huismussen, minimaal drie maanden voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke verblijfplaatsen. De permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd in de vorm van tien inbouwkasten van het type NK MU 06 (Vivara) of vergelijkbaar en voldoen aan de eisen gesteld in de Bijlage voorwaarden bij vervangende nestplaatsen huismus (hoofdstuk E – Bijlagen; voorschrift 11);
- Het plaatsen van minimaal acht tijdelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen, minimaal zes maanden in de actieve periode van de vleermuizen voorafgaand aan het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen. De tijdelijke verblijfplaatsen voldoen aan de eisen gesteld in voorschrift 18 en zijn van het type VMT1 (Unitura) of vergelijkbaar (voorschrift 13);
- Het ongeschikt maken van het pand als verblijfplaats voor vleermuizen door invliegopeningen dicht te maken met exclusion flaps en weringsborstels, rond schuim of contribuant zonder plakranden (voorschrift 15);
- Het realiseren van minimaal acht permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen in de vorm van inbouwstenen van het type IB VL 08, gecombineerd met het type IB VL 07 (beide Vivara). De permanente verblijfplaatsen voldoen aan de in voorschrift 18 gestelde eisen (voorschrift 17).

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt als 'onbekend' beoordeeld, vanwege de beperkte beschikbaarheid van gegevens en het grote aantal renovatieprojecten dat tegenwoordig uitgevoerd wordt¹⁸. De landelijke staat van instandhouding van de huismus wordt als matig ongunstig beoordeeld, door het verdwijnen van nestgelegenheden en geschikt leefgebied¹⁹.

Door de voorgenomen werkzaamheden komt de functionaliteit van de leefomgeving van de gewone dwergvleermuis en de huismus niet in het geding. Er zijn te allen tijde voldoende verblijfplaatsen aanwezig, zodat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het slopen en nieuwbouwen van een schoolgebouw leiden tot het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van vaste nest-, rust- en verblijfplaatsen van de

¹⁷ Hoofdstuk 5 pagina 18 tot en met 21

¹⁸ Zoogdiervereniging, 2020, *Gewone dwergvleermuis*

¹⁹ SOVON, 2020, *Huisumus, Staat van Instandhouding*

huismus en de gewone dwergvleermuis en tot het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, artikel 3.5, tweede lid en artikel 3.5, vierde lid van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project. Een alternatieve locatie is niet aan de orde, aangezien het project locatiegebonden is. Een alternatieve werkwijze, bijvoorbeeld renovatie, is onderzocht en is niet haalbaar gebleken²⁰. Een alternatieve planning heeft geen meerwaarde voor de betrokken soorten, aangezien de huidige planning zoveel mogelijk rekening houdt met de functies van het projectgebied voor de betrokken soorten.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

In het schoolgebouw is asbest aanwezig, dit bevindt zich in de kelder, begaande grond en op de eerste verdieping. Het type asbest bestaat uit een Bitumen lijm laag (230m²), een vlakke plaat 3 mm (0,8m³) en een ronde buis met een diameter van 300 mm (ca 3m)²¹. Asbest heeft een negatief effect op de gezondheid van mensen. Asbestvezels die in de lucht zweven, kunnen na inademen diep in de longen doordringen. Dat kan, meestal pas na jaren, longkanker of mesothelioom (longvlies- of buikvlieskanker) veroorzaken.

Ook is er vocht en schimmel aanwezig, het gebouw is niet geïsoleerd en voldoet op dit moment niet aan de gewenste energie labels. Vocht en schimmel is niet goed voor de gezondheid van mensen. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in gebouwen en een verhoogde prevalentie van respiratoire symptomen bij kinderen en volwassenen zoals astma, en reumatische aandoeningen. Door een goede isolatie in combinatie met het aanbrengen van mechanische ventilatie, wordt het binnenklimaat in de school beter. De nieuwbouw van de school komt de gezondheid van de leerlingen en onderwijzend personeel ten goede²².

Daarnaast wordt er door het gebrek aan isolatie veel gas verbruikt en is er een hoge CO₂ uitstoot. In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in 2050 energieneutraal is en heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs met als doel CO₂ reduceren. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Voor scholen is er een Programma van Eisen – Frisse Scholen opgesteld die geldt als leidraad voor nieuwbouw en verbouw van scholen bij het realiseren van energiezuinige en gezonde scholen²³. Hierbij wordt er rekening gehouden met de huidige energie-eisen, luchtkwaliteit, temperatuur, licht, geluid en kwaliteitswaarborging. Met de nieuwbouw van het schoolgebouw wordt er rekening gehouden met de gestelde eisen.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is onderbouwd.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

²⁰ De Bruin Architecten BV, 22 maart 2019, *Voorstel renovatie Het Atelier*

²¹ Bestvision Asbestconsultants bv, 10 oktober 2012, *Asbestinventarisatie*

²² Dusseldorp et al., 2019, *RIVM rapport 2019-0132*

²³ RVO, mei 2021, *PvE Frisse Scholen*

Op basis van de Wnb²⁴ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

²⁴ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van vaste nest-, rust- en verblijfsplaatsen van de huismuis en de gewone dwergvleermuis en om het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten wordt niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

E. Bijlagen

Bijlage voorwaarden bij vervangende nestplaatsen huismus:

Voor de vervangende nestplaatsen geldt:

- dat ze minimaal drie maanden voor het ongeschikt maken van de oorspronkelijke nestplaats aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen;
- dat er meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden moeten worden. Zorg dat de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen; dit kan dichterbij elkaar, maar zorg er dan voor dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit;
- dat ze zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst en als dat niet mogelijk is, dan in de directe omgeving (in de regel binnen 200 meter) van de oorspronkelijke nestplaats en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen;
- dat ze op minimaal 3 meter hoogte gerealiseerd worden;
- dat er een passende broedruimte aangeboden wordt. Een kunstmatige nestruimte (binnenmaten) moet voldoen aan de volgende eisen:
 - een bodemmaat van circa 13 B x 25 L cm,
 - een hoogte van circa 14 cm en
 - een invliegopening met meer breedte dan hoogte (diameter max. 3.5 cm);
- dat ze op een voor de huismus geschikte wijze en plek worden aangebracht. Zo mogen ze niet te heet worden in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie bevinden: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot, dakoverstek of iets dergelijks. Temperatuurverloop in nestplaatsen van huismus wordt bepaald door de oriëntatie van deze nestplaatsen;
- dat binnen 50 m van de nieuwe nestplaats continu voldoende dekking aanwezig is. Het gaat dan om struiken met een hoogte van 2 á 3 meter hoog. Die zorgen voor voldoende effectiviteit. De effectiviteit wordt verhoogd als het om altijdgroene struiken, dicht vertakte struiken of stekelige struiken gaat;
- dat er altijd (zo mogelijk binnen 100 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar zijn. Met name inheemse planten/struiken en enkele inheemse grote bomen zijn leverancier van eiwitrijk voedsel (kleine zachte insecten, larven, rupsen) voor de jongen. Altijd groenblijvende struiken/bomen, dichtvertakte hagen, gevelbegroeiing of plekken onder daken zijn geschikt als collectieve slaapplek (en tevens voor dekking) voor mannetjes, ongepaarde vrouwtjes en jonge vogels;
- dat er altijd plekken voor stofbaden zijn (zo mogelijk binnen 100 meter, bij voorkeur binnen 50 meter);
- dat er water om te drinken en om in te baden aanwezig is. Daarbij moet er binnen 1 á 2 meter hogere struiken aanwezig zijn als dekking om op te drogen;
- dat er voldoende veiligheid is tegen predatoren. Dit geldt voor de nestplaats zelf, als ook dat er voldoende opgaand groen in de directe omgeving aanwezig is als dekking voor volwassen vogels of (net uitvliegende) jonge vogels;
- dat ze van voldoende duurzaam materiaal zijn en op een voldoende duurzame wijze worden geïntegreerd, bevestigd of ingemetseld. Of de duurzaamheid voldoende is hangt van meerdere factoren af, bijvoorbeeld van het type materiaal (hout, houtbeton, aardewerk, en dergelijke), van de houtsoort (ceder en robinia zijn duurzamer dan vuren of grenen), de wijze van ophanging, de aangebrachte plek (bijvoorbeeld onder een dakgoot of een andere vorm van overhang of vol in zon en wind), het te verwachten gebouwbeheer (bij schilderwerk verdwijnen regelmatig aangebrachte voorzieningen) en of het beheer en onderhoud van de voorziening (herstel bij gebreken) geregeld is;
- dat het materiaal waarvan ze zijn gemaakt niet behandeld is met chemische middelen;
- dat het beheer van het gebouw (en de ecologisch functionele omgeving) duurzaam geregeld is. Het gaat om een duurzame maatregel voor de lange termijn. Dit beheer moet gebeuren in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt.

Figuur 4: Locaties van aangetroffen verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en huismussen in het projectgebied en de locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen voor de vleermuizen en huismussen.